

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ

Перехід вищої школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення професійної підготовки фахівців усіх кваліфікаційних рівнів, зокрема здобувачів освітньої програми «Педагогіка вищої школи». За цих умов особливого значення набуває модернізація змісту, методів, форм підготовки і технологій навчання майбутніх викладачів ВНЗ, здатних швидко адаптуватися до умов, що виникають у професійній діяльності.

Визначення можливостей застосування технології моделювання професійної діяльності через використання методів ситуаційного аналізу, ділових (рольових) ігор, імітаційних вправ професійної спрямованості, тренінгів тощо, як засобу підготовки фахівців галузі освіти, зокрема майбутніх викладачів. Для вирішення поставленої мети були використані наукові методи дослідження: аналіз психолого-педагогічної літератури, діагностичні методи (анкетування, тести, інтерв'ю, бесіди), метод спостереження.

Технологія моделювання професійної діяльності є складовою класу діяльнісних технологій навчання. Її сутність полягає в тому, що здобувачі освіти імітують професійну діяльність у процесі навчання, при цьому вони ознайомлюються з цілісною професійною діяльністю, формуються комплексні уміння та навички, професійно важливі якості особистості викладача, цілісно-мотиваційні орієнтації. Основними принципами моделювання професійної діяльності в освітньому процесі є такі: 1) систематичність, доступність, послідовність; 2) повнота розробленої моделі, тобто система запропонованих завдань повинна вміщувати повний зміст професійної діяльності в певній галузі; 3) зв'язок професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки; 4) типізація завдань; 5) відтворення предметного та соціального змісту професійної діяльності, динаміки виробництва; 6) урахування типових помилок; 7) вибір доцільних форм, методів і прийомів для вирішення завдань.

У підготовці майбутніх викладачів метод аналізу конкретних виробничих ситуацій реалізується таким чином: перед здобувачами ставиться виробнича ситуація, у якій схарактеризовані її умови (можливо, і дії учасників у цій ситуації). Пропонується оцінити ситуацію (правильність дій учасників), зробити її аналіз і аргументувати вибір практичних дій з її розв'язання. Цей метод можна застосовувати при актуалізації опорних знань і умінь студентів, при закріпленні нового навчального матеріалу, під час обговорення результатів роботи на занятті.

Ситуацію можна представити у формі усного опису, показу кінофрагменту без супровідного тексту, невеликої рольової сценки, розіграної студентами. Ситуації можуть доповнюватися схемами, інструкційно-технологічною документацією з навмисно внесеними в них помилками (недопрацюваннями), у виявленні, аналізі і виправленні яких буде полягати їх вирішення.

Ще одним прикладом моделювання ситуацій професійної діяльності є навчальна ділова або рольова гра, як динамічна форма організації цілеспрямованої діяльності і спілкування всіх її учасників при здійсненні керівництва з боку викладача. Сутність цієї форми полягає у взаємозв'язку імітаційного моделювання і рольового спілкування учасників гри в процесі вирішення професійних завдань високого рівня проблемності, здійснення міжособистісних комунікативних зв'язків у процесі ділової гри. Переваги ділової гри серед інших видів навчання полягають у тому, що вона, імітуючи ситуації, реальні у майбутній професії розвиває уміння шукати і працювати з інформацією, дозволяє значно активізувати творчі можливості майбутнього викладача, дає можливість вчитися на своїх і чужих помилках.

Навчальний тренінг є інтенсивною формою групової роботи, у якій акцент робиться не стільки на передачу інформації, скільки на отримання особистісного досвіду професійної діяльності. Перевагами тренінгового навчання серед інших форм є: поєднання демократичних принципів роботи з інтерактивними методами, що дозволяє студентам навчатись у зручних для них умовах, а також дає змогу залучити більше учасників до навчально-виховного процесу; створення ситуацій успіху; самостійне визначення особистого темпу розвитку; активне застосування набутих теоретичних знань на практиці; дослідження складних питань в комфортній обстановці тренінгу, а не в реальному житті з його загрозами та ризиками.

Використання технології моделювання ситуацій професійної діяльності в підготовці майбутніх викладачів дозволяє успішно розвивати професійність, стимулювати й активізувати пізнавальну активність, досягати високого ступеня самостійності. Завдяки цьому долаються суперечності між теоретичним предметним характером навчання і практичним міжпредметним характером реальної професійної діяльності і, на наш погляд, якнайкраще забезпечується досягнення мети та завдань професійної підготовки, оскільки ця технологія має значні переваги в справі формування конкурентоспроможного фахівця, здатного до саморозвитку, інноваційної діяльності, якісного виконання майбутніх фахових обов'язків і постійного самовдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Пометун О.**, Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: [методичний посібник]. Київ: А.П.Н., 2002. 136 с. 2. **Прокопенко І. Ф.**, Євдокімов В. І. Педагогічні технології: [навчальний посібник]. Харків: Колегіум, 2006. 259 с. 3. **Шевчук С. С.** Інноваційні підходи до навчання професії: [методичний посібник]. Донецьк: ІПО ІПП УМО АПН України. 2009. 117 с.